

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.342/2022/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Kummer Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Kummer Ákos ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Kovács Loránd ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.029/2022/13. számú ítélete ellen az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 15 875 (tizenötezer-nyolcszázhetvenöt) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak, az állami adóhatóság külön felhívására, 40 000 (negyvenezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A t.-i lakos felperes – időközi választáson t.-i egyéni mandátumot elnyerve – 2015 óta volt a J. M.-ért M. politikai párt országgyűlési képviselője.

[2] Az alperes által „kiadott” www.he...hu internetes oldalon 202.. június hó 29. napján cikk jelent meg „Ősellenségből szövetséges: így viszonyult a J. Gy.-hoz” címmel. Ebben – tudva a közlés valótlanágáról – azt állították, hogy a D. K. politikai párt (a továbbiakban: DK), illetve dr. C. Cs., e párt vezetőjének, Gy. F.-nek az ügyvédje támogatták a felperes 2015. évi t.-i választási kampányát. E közlés több másik, az alperes által kiadott internetes sajtótermékben is megjelent.

[3] A felperes keresetében kérte annak a megállapítását, hogy az alperes megsértette a jóhírnévhez való személyiségi jogát azzal, hogy az általa üzemeltetett www.he...hu portálon 202.. június hó 29. napján az „Ősellenségből szövetséges: így viszonyult a J. Gy.-hoz” címmel megjelent cikkben valótlanul állította, hogy a DK, illetve Gy. F. ügyvédje, dr. C. Cs. támogatta a 2015. évi t.-i választási kampányát. Emellett 500 000 Ft sérelemdíj és perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint az

alperes szándékosan tett valótlan közlése miatt a köztudomásúlag elszenvedett hátrányokat szenvedte el, kérte ugyanakkor a sérelemdíj magánjogbüntetés-funkcióját is értékelni.

[4] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását. Álláspontja szerint a nem vitásan valótlan tényállítása nem volt sértő jellegű.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy „az alperes az általa üzemeltetett www.he...hu portálon 202.. június hó 29. napján az »Összességéből szövetséges: így viszonyult a J. Gy.-hoz.« címmel megjelent cikkben szereplő azon közléssel, hogy a felperes 2015. évi t.-i választási kampányát a DK pénzelte, illetve Gy. F. ügyvédje Dr. C. Cs. anyagilag támogatta, megsértette a felperes jóhírnevét.” Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 500 000 Ft sérelemdíjat és 38 100 Ft perköltséget, az államnak pedig 36 000 Ft kereseti illetéket.

[6] Ítéletének indokolásában az elsőfokú bíróság a felperes közszereplői státusza miatt ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:44. §-ának (1) bekezdését, az őt terhelő tūrés kötelezettség és a szabad véleménynyilvánítás határai körében pedig a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot és 3217/2017. (IX. 13.) AB végzést. Az összeütközésbe került felperesi és alperesi jogok kapcsán pedig idézte Magyarország Alaptörvénye VII. cikkének (1), IX. cikkének (1) és (4) bekezdéseit, valamint a Ptk. 2:45. §-ának (2) bekezdését, továbbá kiemelte, hogy a közlés tartalmát a PK 12. számú állásfoglalás alapján értékelte. Mindezeket mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy az alperes valótlan tények tudatos közlésével sértette meg a felperes jóhírnevét, amely nem áll alkotmányos védelem alatt. Erre tekintettel a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján állapította meg a jogsértés megtörténtét, értékelve a közlés sértő tartalmát is.

[7] Ez utóbbi körében utalt arra is, hogy a felperes politikai szempontból értékelhető megbízhatóságát, hitelességét ásta alá az a közlés, hogy elfogadta – az akkor még – politikai és ideológiai ellenfelének anyagi támogatását, ráadásul két valótlan tényállítás is szerepelt az alperesi közlésben. Emellett széles körben ismert volt, hogy dr. C. Cs. ellen akkor már bírói szakban volt folyamatban büntetőeljárás, a közlés azon részének ugyanakkor nem volt jelentősége, hogy ez utóbbi egyben Gy. F. ügyvédje.

[8] A sérelemdíj kapcsán pedig ismertette a Ptk. 2:52. §-ának (1) és (3) bekezdéseit, majd utalva arra, hogy a peres iratnak részét képezi több, az alperest ugyanezen közlés miatt a felperes javára marasztaló jogerős ítélet is, leszögezte, hogy a per tárgyát egy azoktól eltérő fórumon, a www.he...hu portálon megjelent (tartalmilag ugyanakkor egyező) közlés képezte.

[9] Az alperes azon védekezésével szemben, hogy a sérelemdíj iránti követelés azért megalapozatlan, mert helyreigazította a sérelmezett közlést, az elsőfokú bíróság a felek közötti perek egyikében a Kúria felülvizsgálati eljárása során hozott Pfv.IV.22.281/2017/3. számú ítélet indokolására támaszkodott, amely szerint az érvényesített jog különbözősége miatt sem anyagi jogi, sem eljárásjogi akadálya nincs, hogy a fél a sajtóban elkövetett jogsértés jellegétől függően a sajtóhelyreigazítással egyidejűleg vagy utóbb egyéb személyhez fűződő jogának megsértése miatt is jogvédelmet igényeljen. A jelen perbeli

esetben pedig az alperes a sajtóhelyreigazítással nem küszöbölte ki a felperest ért nem vagyoni sérelmet. Az elsőfokú bíróság ezért a felperes részéről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. §-ának (2) bekezdésére és a hátrány bekövetkezésének megdönthető vélelmére, az alperes részéről pedig a közéleti témájú jogsértések körében a bírói gyakorlat által tanúsított mértéktartásra és a több cikkben azonos tartalommal megjelent közlés egységes elbírálására történő hivatkozásokat is figyelembe véve a felperes hivatkozásait találta megalapozottnak.

[10] Azokat kiegészítve rögzítette, hogy a személyiségi jogsértés súlya ha nem is kiemelkedő, az átlagot jelentősen meghaladó mértékű volt, amelynek súlyosságát fokozta, hogy az alperes az őt nem vitásan terhelő törvényi kötelezettségeket megsértve H. megye legolvasottabb hírportálján biztosított széles nyilvánosságot a felperesi közéleti szereplő emberi tisztességét megkérdőjelező, politikai hitelességét csorbító, és ebből következően a társadalmi megítélését egyértelműen negatívan befolyásoló közlésnek, amely magatartása ismétlődő jellegű volt, de az alperes felróhatóságát illetően is osztotta a felperes által kifejtetteket. Emellett kiemelt jelentőséget kellett tulajdonítani a sérelemdíj repressziós céljának és funkciójának, mivel sajtószerv sértette meg egy közéleti szereplő jóhírnevét, a sérelemdíj mértékének pedig biztosítania kell, hogy az érintett a jövőben tartózkodjon az ismételt személyiségi jogsértő közlésektől. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem tulajdonított jelentőséget az alperes gazdasági és domináns piaci helyzetének. Bár a felperes nem az alperesi közlés miatt vonult vissza a közélettől, a jogsértés rá és környezetére gyakorolt hatásával összefüggésben kiemelten vette figyelembe, hogy jelentős mértékben megnehezíti, hogy a jövőben hiteles politikusként vegyen részt a közéletben. A felperes által kért 500 000 Ft sérelemdíj annak tükrében különösen nem volt eltúlzott, hogy az alperes az Alkotmánybíróság határozataiban fokozott védelmet élvező választási kampány időszakán kívül esett.

[11] Pervesztes félként a felperest kötelezte a perben feljegyzett kereseti illeték és a felperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségének viselésére.

[12] Az alperes fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen, amelyben kérte a felperes javára megállapított sérelemdíj mellőzését. Az ítéltábla felülbírálati jogkörét a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének c) és d) pontjaira alapította. Álláspontja szerint a sérelemdíj rendkívül eltúlzott, sérti a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdését, nem áll összhangban a politikai közszereplő felperest ért sérelemmel, az őt ért, köztudomású tények alapján megállapítható hátrány kompenzációjával. A felperes ugyanis további hátrányokra maga sem hivatkozott, az általános életpaszta alapján pedig nem vonható le olyan következtetés, amely szerint a felperes jogosult lenne a megítélt sérelemdíjra. A jogsértő állítások nem a felperes személyiségét minősítették, hanem kifejezetten a politikai tevékenységére vonatkoztak, ráadásul a közvélemény a felperesre vonatkozóan újra megjelenő állításokat már eleve fenntartásokkal kezeli, kellő távolságtartással értékeli, amely a felperesnek okozott hátrányt is degradálja. Ezért a perbeli közlések tartalma az átlagosnak mondható olvasót már nem befolyásolta a felperesről alkotott benyomásában. Emellett a sérelemdíj csak másodsorban magánjogi büntetés, azt a csekély hátrányt, amelyet a sérelmezett közlések okoztak, a helyreigazítással teljes mértékben kompenzálta. Ez ráadásul a felperes társadalmi megítélésében bekövetkezett negatív változás orvoslására teljes mértékben alkalmas is volt, a felperes csak rövid ideig volt kénytelen elviselni a közlések hátrányos következményeit, a helyreigazítással így teljes körű elégtételben részesült. A sérelemdíj kompenzációs és megelőző (preventív) funkciója nem különíthető el élesen, a preventív funkció csak

kivételesen, speciális tényállási elemek megléte esetén kerülhet előtérbe, csak akkor, ha a jogot sértő fél kiemelkedő, szándékos sérelmet okoz, ami a perbeli esetben nem valósult meg. Emellett a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján a sérelemdíj összegét egy összegben kell meghatározni ahhoz képest, amit a közlések kiváltottak a felperessel szemben. Ezért a hatás nem ítélt meg cikkenként, csak azok összességében, a felperes pedig az ugyanazon a napon megjelent, ugyanazon közlések nyomán ez ideig 11 darab alperes által kiadott sajtótermék vonatkozásában indított peres eljárást, perenként 500 000 Ft sérelemdíjat érvényesítve. Álláspontja szerint az egy összegben meghatározott kompenzáció nem lehet magasabb, mint a legelső perben már jogerősen megítélt 500 000 forint.

[13] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását. Az elsőfokú ítélet helyes indokai mellett visszautalt az elsőfokú eljárás során előterjesztett tény- és jogállásaira. Álláspontja szerint továbbá az alperes nem hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése nyilvánvalóan okszerűtlen lenne, amelyre tekintettel nincs helye felülmérlegelésnek a bírói gyakorlat alapján. A sérelemdíjnak pedig kellő visszatartó erővel is kell rendelkeznie. E vonatkozásában hivatkozott arra is, hogy a Pp. 216. §-ának (1) és 373. §-ának (1) bekezdései alapján meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak minősül, hogy az alperes új jogi érvelést terjeszt elő a sérelemdíj büntető funkciójával összefüggésben, amelyet a Győri Ítéltábla felek viszonylatában hozott több döntése is alaptalannak talált. Hangsúlyozta azonban, hogy az alperes a perben kifogásolt közlését több, őt ezért elmarasztaló jogerős ítélet után közölte, azaz tudva, hogy nem igaz, amit róla újfent leírt. Mindezek, különösen a közlés valótlan és ismétlődő, lejáratú jellege indokolják az alperes által is hivatkozott, a sérelemdíj preventív funkcióinak előtérbe kerülését. Az alperes helyreigazítása pedig nem volt alkalmas a károsodásainak kompenzációjára, azt ráadásul a perbeli cikkel ellentétben nem is propagálta a közösségi médiában, de a sajtóhelyreigazítás iránti és a személyiségi jogi igény egyébként is két különálló jogintézmény. Álláspontja szerint a jogi érvelés azzal kapcsolatos megváltoztatása is meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak minősül, hogy az alperes szerint a több per közül a legelsőben megítélt sérelemdíj alkalmas a felperest ért hátrányok kompenzálására. A perben azt kellett mérlegelni, hogy az adott portálon megjelentetett cikk milyen mértékű sérelemdíj alkalmazását teszi szükségessé, amely sajtótermék olvasótábora nyilvánvalóan nem egyezik meg a további sajtótermékek olvasótáborával. E vonatkozásban hivatkozott több, a felek között folyamatban volt perben hozott jogerős ítéletre is. Másodlagosan előadta, hogy a neki megítélt perköltség a fellebbezés esetleges részbeni megalapozottsága esetén sem volt eltúlzott.

[14] Az ítéltábla tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezést a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján, és azt megalapozatlannak találta.

[15] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú ítélet jogsértést megállapító, valamint perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit.

[16] Az ítélet fellebbezéssel támadott részében pedig az elsőfokú bíróság feltárta az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást, és abból helytálló következtetésre jutott a sérelemdíj indokoltságát és összegszerűségét illetően. Az ítéltábla nagyjából egyetértett a döntésének támadott indokaival is, amelyet a fellebbezésben foglaltak miatt – annak hivatkozásait követve – pontosít az alábbiak szerint.

[17] Az ítéltábla – a felperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakkal ellentétben – felülbírálatra alkalmasnak találta az alperes megváltoztatott jogi érvelésében foglaltakat. Jóllehet a Pp. 7. §-a (1) bekezdésének 4. pontjában szabályozott ellenkérelem-változtatás jogintézménye 2020. december 31-ig kiterjedt a jogi érvelés megváltoztatására is [7. § (1) bekezdés 4.b) pont], azonban a Pp. 2021. január 1-jén hatályba lépett, ezért az ezt követően indult jelen perben is alkalmazandó módosítása folytán a jogi érvelés megváltoztatása már nem minősül ellenkérelem-változtatásnak [az a Pp. 221. §-a (1) bekezdésének g) pontja alapján immáron feltételhez nem kötött perfelvételi nyilatkozat]. Emellett a bíróságok egyébként is teljesszűrésen, az alperes jogi érvelésétől függetlenül veszik figyelembe a sérelemdíj funkcióinak alkalmazhatóságát/alkalmazandóságát (ahogy pl. a polgári jog „alapelveinek” érvényesülését is). Az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti továbbá, hogy a felperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltaktól eltérően az alperes már az ellenkérelmében is előadta az azzal kapcsolatos „jogi érvelését”, hogy a többszörözött közléséért egyösszegű sérelemdíjnak van helye (6. sorszámú ellenkérelem 3. oldal).

[18] Az ítéltábla azonban nem találta eltúlzottnak a kereseti kérelemnek megfelelően megítélt sérelemdíj összegét.

[19] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

[20] Az elsőfokú bíróság pedig a köztudomás-doktrína alapján többlethátrány hiányában is helytállóan értékelte a felperest ért hátrányokat, amelynek részeként kellő jelentőséget tulajdonított a felperes által sérelmezett politikai bizalomvesztésnek, amely ugyanakkor nyilvánvalóan további hátrányokkal is együtt jár (pl. feszültség elviselése, magyarázkodás kényszere). Bár az elsőfokú ítélet indokolásának [91] bekezdése tett a felperes „emberi tisztességére” vonatkozó utalást is, az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy közlése – a felperes által sem vitatottan és a keresetében állítottak szerint – a felperes politikai tevékenységére vonatkozott, azonban ebben a viszonylatban sem bagatellizálható az alperes szándékos és ismétlődő jogsértése.

[21] Az alperes hivatkozásától eltérően ugyanis egyáltalán nem köztudomású, hogy a közvélemény fenntartásokkal kezelné az ismétlődő, valótlan tényállításokat, ahogy ennek megfelelően az alperes is a médiapiac professzionális és domináns szereplőjeként tudatosan mantrázta sajtótermékeiben a felperesre vonatkozó valótlan tényállítást.

[22] Arra helytállóan utalt a fellebbezésben, hogy a sérelemdíj represszív és preventív funkciói előtérbe kerülnek, ha a jogsértő fél kiemelkedő, szándékos sérelmet okoz. Ezek azonban egyrészt nem képeznek kimerítő felsorolást, másrészt pedig nem konjunktív, hanem diszjunktív kapcsolatban állnak egymással. Az alperes pedig ellenkérelmében nem tette vitássá [Pp. 190. §-a (2) bekezdésének a) pontja] a felperes azon tényállítását, hogy magatartása szándékos volt, míg az elsőfokú bíróság a személyiségi jogsértés súlyát – helytállóan – ha nem is kiemelkedő, de az átlagot jelentősen meghaladó mértékűnek ítélte. Az alperes magatartása ugyanis nemcsak a demokratikus közvélemény kialakulásában

kulcsfontosságú szereppel bíró újságírótól elvárható fokozott körültekintést mulasztotta el, hanem – a perben közömbös indokból – a felperes lejáratására használta fel médiapiaci helyzetét.

[23] Ahogy az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatában is szerepel, a véleménynyilvánítási jog gyakorlásához tartozó kötelezettségek és felelősség miatt a közérdeklődésre számot tartó kérdésekről való tudósítással kapcsolatban az újságíróknak biztosított védelem feltétele, hogy az újságíró jóhiszeműen járjon el annak érdekében, hogy – az újságírás etikai szabályainak megfelelően – pontos és megbízható tájékoztatást nyújtson (18030/11. számú Magyar Helsinki Bizottság kontra Magyarország ügy). Ugyanígy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint is a bizonyíthatóan hamis tények – ha nem a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekében fogalmazták meg – nem állnak alkotmányos védelem alatt [7/2014. (III. 7.) AB határozat].

[24] A közéleti viták védő környezetén kívül kerülő alperes magatartása mindezek alapján szükségszerűen hívta elő a sérelemdíj másodlagos funkcióját is, amelyhez képest az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a sérelemdíj elsődleges, kompenzációs rendeltetését is. Az alperes pedig maga sem hozott fel az elsőfokú bíróság mérlegelésével szemben külön érvet, hanem csak az azzal kapcsolatos álláspontját fogalmazta meg, hogy a megítélt sérelemdíj eltúlzott. Mindezek kapcsán az elsőfokú bíróság arra is helytállóan utalt, hogy e funkciókat nem oltja ki a teljesen más jogalapon álló alperesi helyreigazítás sem, mivel az alperes az addig eltelt időben is tudatosan próbálta valótlan tényállítással befolyásolni a közvéleményt, azt pedig semmilyen módon nem bizonyította, hogy a felperes a „helyreigazítással teljeskörű elégtételben részesült”.

[25] Az alperes helytállóan ismertette a Ptk. fent is idézett 2:52. §-ának (3) bekezdéséből, hogy a bíróság a sérelemdíj mértékét az „eset” körülményeire tekintettel egy összegben határozza meg. Az alperes azonban azzal, hogy ugyanazon tényállítást (1 „eset”) megsokszorozta az általa kibocsátott instrumentumokban, utóbb őt nyilvánvalóan nem mentesítő módon többszörözte meg jogsértő tevékenységét, amelyek közül a perbeli fórumon megjelent közlés csak 1 „esetet” képez. A perben közömbös okból ugyan, de ahogy az alperes is szükségesnek tartotta külön – az elsőfokú ítélet nem vitatott megállapítása szerint – „H. megye legolvasottabb hírportálján” is megismételni valótlan tényállítást, ugyanígy ezen önállósult közlés alkalmas volt önmagában is kiváltani a felperes személyiségi jogainak (az objektív szankció körében nem is vitatott) megsértését. Az ítéltábla pedig nem talált alapot az elsőfokú ítélet megváltoztatására ebből az okból sem, figyelemmel arra is, hogy az elsőfokú eljárás során hivatkozott és (a keresetlevél és a 10. sorszámú irat mellékleteként) becsatolt jogerős ítéletek alapján megállapítható, hogy a felek viszonylatában „kialakult bírói gyakorlat” az elsőfokú ítéletben meghatározott 500 000 Ft-ban „árazta be” az alperes rosszhiszemű és szándékos magatartását a felperes vidéki hírportálokra való összehangolt lejáratásával kapcsolatban.

[26] Az ítéltábla pedig mindezek (különösen a sérelemdíj funkciói körében kifejtettek) mellett a perbeli közlés olvasótáborának nagyságára is figyelemmel nem találta eltúlzottnak az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíjat. Az utóbbi vonatkozásában azonban annyiban pontosításra szorul az elsőfokú ítélet [95] bekezdésében rögzített megállapítás, hogy a sajtóra gyakorolt „chilling effect-et”, azaz dermesztő hatást elkerülendő

[13/2014. (IV. 18.) AB határozat] nem általánosságban, hanem a perbelihez hasonló közléseket kell a fentiek szerinti szempontok szerint értékelni.

[27] Az ítéltábla mindezek alapján helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján.

[28] A felperes pernyertes lett, ezért az alperes köteles megtéríteni az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján. Az ítéltábla ennek összegét a felperes által felszámított 15 000 Ft + áfa összegtől eltérően 12 500 Ft + áfa (összesen: 15 875 Ft) összegben határozta meg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, továbbá 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján, amely eltérés oka, hogy a fellebbezett pertárgyérték 500 000, nem 600 000 Ft volt.

[29] A pervesztes alperes a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján köteles viselni a per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési illetéket

Debrecen, 2022. december 8.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró